

Monumentnummer*: 529735

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 12 juli 2010
Kadaster deel/nr: 58265/161

Complexnummer

529714

Complexnaam

Deelen/Vrijland-Noord

*Woonplaats**

Arnhem

*Gemeente**

Arnhem

*Provincie**

Gelderland

Locatiennaam

Arnhem

Locatieomschrijving

Deelen/Vrijland-Noord

*Kadastrale gemeente**

ARNHEM

*Sectie**

A

*Kad. object**

1294

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

Gebouw 20 ligt vrijstaand en enigszins achteraf aan een beklinderd terrein, tussen de gebouwen 12 en 19, met de daknok noord-zuid gericht en parallel met de oostelijke noord-zuid lopende weg op Vrijland-Noord. Gebouw 20 is een rond 1945 tot stand gekomen militair gebouw dat op macroniveau onderdeel is van een grote militaire vliegveldstructuur uit de periode 1940-1945. Het is op mesoniveau onderdeel van een complex van in rechthoekig-geometrische structuur geplaatste gebouwen, en maakt op microniveau deel uit van een aantal in het bestaande kavelpatroon ingepaste militaire gebouwen. Gebouw 20 heeft onder meer een functie gekend als kledingmagazijn en als sportruimte.

Omschrijving

Overwegend eenlaags, in voor de bouwtijd typerend vormgegeven bakstenen MILITAIR GEBOUW op langgerekte plattegrond en gedekt door een met grauwe gegolfde betonnen pannen belegd schilddak. De plattegrond en de opstand worden gevormd door een noordelijke, één - relatief hoge - bouwlaag tellende rechthoekige massa en een korter zuidelijk deel, aan beide langszijden ongeveer een meter inspringend, dat in de kopse zuidgevel twee

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bouwlagen / vensterlagen telt, maar dat onder hetzelfde schilddak is gebracht - zij het uiteraard met hogere dakvoet. De westelijke langsgewel / hoofdewel bevat links een achttal venstertraveeën met lisenen en spaarvelden, met in de linker een getoogde vensteropening onder hanenkam en getoogde bakstenen wenkbrauw, met getoogd in vieren verdeeld houten raam. De overige zeven traveeën voorzien van grote rechthoekige vensteropeningen onder hanenkam met boven in drieën verdeelde houten valramen en onder zesruits ramen. Het terugliggende rechter geveldeel bevat links een getoogde toegangsopening onder hanenkam en getoogde bakstenen wenkbrauw, met verdeeld bovenlicht en een moderne deur, en rechts hiervan een getoogde vensteropening onder hanenkam en getoogde bakstenen wenkbrauw, met getoogd houten verdeeld valraam boven, en verdeeld raam onder. De oostelijke langsgewel is spiegelbeeldig vrijwel identiek; in het terugliggende linker geveldeel twee vensteropeningen. De noordelijke kopgevel heeft centraal een door twee lisenen met (vermoedelijk betonnen) kroonlijst en een - blijkens de afwijkende baksteen - later ingemetseld spaarveld, omlijste toegangsopening, waarin dubbele naar buiten openslaande en relatief moderne, elk met drie glaspanelen uitgevoerde deuren. De zuidelijke kopgevel heeft op de begane grond een getoogde toegangsopening onder hanenkam en getoogde bakstenen wenkbrauw, met verdeeld bovenlicht en een houten deur, en links hiervan een getoogde vensteropening onder hanenkam en getoogde bakstenen wenkbrauw, met getoogd houten verdeeld valraam boven, en verdeeld raam onder. Op meerdere plaatsen - maar vooral rechts van de toegangsopening - bouwsporen. Op verdiepingsniveau drie, door een viertal lisenen omlijste getoogde vensteropeningen met naar buiten openende getoogde draairamen, en daaronder een kort en ondiep, door klossen gedragen afdakje. Rondom op onderdorpelniveau een rollaag, en een boogfries op en tussen uitkragende baksteen als gevelbeëindiging van de noordelijkste langstravee, de noordelijke kopgevel en van het totale, iets van de rooilijn terugliggende zuidelijke deel van het gebouw. Zinken bakgoten op wit geschilderd, houten overstek op klossen. Het interieur is enigszins gemoderniseerd. Vloer uitgevoerd in beton.

Waardering

Overwegend eenlaags MILITAIR GEBOUW, van algemeen belang als zeldzaam en herkenbaar, en van kort na de Tweede Wereldoorlog stammend onderdeel van een in de oorlog door de Duitsers als onderdeel van een groot militair vliegveld opgezet legerkamp, vanwege: architectuurhistorische, stedenbouwkundige, krijgs- en cultuurhistorische en complex- en ensemblewaarden, die onder meer kunnen blijken uit de op traditionalistische en van enige relatief zeldzame decoratieve elementen voorziene bouwtrant, uit de voor de bouwtijd kenmerkende onderdelen en details, uit de zoveel mogelijk aan de in de Duitse tijd kunstmatig opgezette en sterk bij de vooraf bestaande ruimtelijke inrichting aansluitende geometrisch bepaalde ligging, en uit de samenhang van en met het totale militaire vliegveldconcept en de eraan ten grondslag liggende ruimtelijke hoofdlijnen en onderdelen van het kampement.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Functie

Legeringsgebouw